

9.3.2012

LEMMINKÄINEN OYJ

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2011

Tämä selvitys Lemminkäinen Oyj:n hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisesti. Selvitys on laadittu toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena ja se on julkaistu yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.lemminkainen.fi/sijoittajat > hallinto ja johto. Lemminkäisen tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on tarkastanut, että tämä selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Lemminkäinen Oyj:n hallinnoinnissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, kuten osakeyhtiölakia, kirjanpitolakia ja arvopaperimarkkinalakia sekä yhtiön yhtiöjärjestystä.

Yhtiö noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n ja Finanssivalvonnan sääntöjä ja määräyksiä sekä suomalaisia listayhtiöitä koskevaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance).

Lemminkäinen Oyj:n noudattama hallinnointikoodi löytyy internetistä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n sivuilta www.cgfinland.fi.

Hallitus

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsee vuosittain yhtiön hallitukseen vähintään neljä ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti.

Hallitus käsittelee työjärjestyksensä mukaiset asiat sekä päättää konsernia koskevista laajakantoisista ja periaatteellisesti merkittävistä asioista.

Työjärjestys

Työjärjestyksensä mukaisesti hallitus vahvistaa Lemminkäinen Oyj:n arvot, strategian ja toimintapolitiikat ja seuraa niiden toteutumista ja ajankohtaisuutta. Hallitus tekee yhtiöjärjestyksessä määrätyn toimialan puitteissa päätökset laajentumisesta uusille liiketoiminta-alueille sekä luopumisesta vanhoista liiketoiminnoista.

Hallitus vahvistaa konserniyhtiöiden budjetit osana konsernin budjettia ja tekee konsernin kannalta keskeiset investointi- ja rahoituspäätökset. Lisäksi hallitus varmistaa, että yhtiön riskienhallinnan periaatteet on määritelty ja varmistaa vuosittain, että liiketoiminnan kannalta keskeiset riskit tunnistetaan ja että niitä valvotaan suunnitelmallisesti. Hallitus myös varmistaa, että yhtiössä on toimiva sisäinen valvontajärjestelmä.

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan ja tämän välittömät alaiset. Lisäksi se päättää toimitusjohtajan ja tämän välittömien alaisten palkan, palkkiot ja muut edut palkitsemisvaliokunnan esityksestä. Hallitus päättää myös konsernin kannustepalkkiojärjestelmien periaatteet.

Hallituksen kokouksissa toimitusjohtaja esittelee hallitukselle konsernin eri toimialoja koskevan katsauksensa ja konsernin taloudelliset raportit.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus kokoontuu yleensä kuukausittain. Tilikaudella 2011 kokouksia pidettiin 11, ja hallituksen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli yhteensä 92.

9.3.2012

Hallituksen jäsenet

Lemminkäisen hallitukseen kuuluvat seuraavat henkilöt:

Berndt Brunow

s. 1950

- diplomiekonomi
- hallituksen puheenjohtaja
- riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Juhani Mäkinen

s. 1956

- laamanni
- hallituksen varapuheenjohtaja
- riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Mikael Mäkinen

s. 1956

- diplomi-insinööri
- toimitusjohtaja, Cargotec Oyj
- riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Kristina Pentti-von Walzel

s. 1978

- kauppatieteiden maisteri, valtiotieteiden kandidaatti
- kampanjajohtaja/fundraising, Svenska Handelshögskolan
- riippumaton yhtiöstä ja ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista

Heikki Rätty

s. 1953

- kauppatieteiden maisteri
- toimitusjohtaja, Helectron Oy Ab
- riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Teppo Taberman

s. 1944

- taloustieteiden maisteri
- hallitusammattilainen ja taloudellinen neuvonantaja
- riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Valiokunnat

Hallitus on valinnut keskuudestaan nimitysvaliokunnan, tarkastusvaliokunnan sekä palkitsemisvaliokunnan. Valiokunnat avustavat hallitusta valmistelemalla sille kuuluvia asioita. Kaikki hallituksen jäsenet voivat osallistua palkitsemisvaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Lemminkäisen hallitus on hyväksynyt valiokunnilleen työjärjestykset, joissa määritellään valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Valiokunnat laativat käsittelemistään asioista ehdotuksia ja suosituksia hallituksen päätettäväksi, ja valiokunnan puheenjohtaja esittelee ne hallitukselle.

Valiokuntien kokouksista laaditaan pöytäkirjat, jotka jaetaan kaikille hallituksen jäsenille.

Hallitus voi ottaa tarkastusvaliokunnan sekä palkitsemisvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia asioita käsiteltäväkseen puheenjohtajan päätöksellä.

9.3.2012

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on seurata ja valvoa tilinpäätöksen ja taloudellisen raportoinnin prosesseja sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta.

Valiokunta seuraa konsernin riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen riittävyttä ja tehokkuutta. Lisäksi se käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmään antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudellisiin raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.

Tarkastusvaliokunta käsittelee sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen valiokunnalle laatimat raportit ja suunnitelmat. Lisäksi tarkastusvaliokunta arvioi lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle. Tarkastusvaliokunta valmistelee hallituksen päätettäväksi ehdotuksen tilintarkastajan valinnasta.

Tarkastusvaliokunnan kokouksissa ovat kutsuttuina läsnä yhtiön tilintarkastaja, sisäinen tarkastaja ja johdon edustajia. Tarkastusvaliokunnan kokouksista laaditaan pöytäkirja, joka jaetaan kaikille hallituksen jäsenille. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja esittelee valiokunnan käsittelemät asiat ja ehdotukset hallitukselle. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Heikki Rätty ja jäsenenä Juhani Mäkinen ja Kristina Pentti-von Walzel. Valiokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja kaksi jäsentä riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuonna 2011 neljä kertaa, ja jäsenten osallistumisprosentti valiokunnan kokouksissa oli 100.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on laatia yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäseniksi ja heidän palkkioikseen.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii Berndt Brunow ja jäsenenä Kristina Pentti-von Walzel ja Teppo Taberman. Valiokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja kaksi jäsentä riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista.

Nimitysvaliokunta kokoontui vuonna 2011 yhden kerran. Kokoukseen osallistuivat kaikki valiokunnan jäsenet.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunta käsittelee ylimmän johdon palkkoihin, palkkioihin ja etuisuuksiin ja palvelussopimusten muihin keskeisiin ehtoihin liittyvät asiat. Tämän lisäksi valiokunta käsittelee konsernitason palkitsemis-, kannustin- ja sitouttamisjärjestelmiin liittyvät asiat.

Palkitsemisvaliokunta laatii käsittelemistään asioista ehdotuksia ja suosituksia hallituksen päätettäväksi. Palkitsemisvaliokunnan kokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka jaetaan kaikille hallituksen jäsenille.

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimii Mikael Mäkinen ja jäsenenä Berndt Brunow ja Teppo Taberman. Valiokunnan kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuonna 2011 kaksi kertaa, ja jäsenten läsnäolo prosentti valiokunnan kokouksissa oli 100.

Toimitusjohtaja

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajana on vuodesta 2009 lähtien toiminut tekniikan lisensiaatti Timo Kohtamäki (s.1963).

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtaja vastaa konsernin liiketoiminnan käytännön johtamisesta ja suunnittelusta. Toimitusjohtaja huolehtii konsernitason strategisesti merkittävien toimenpiteiden, kuten yritysjärjestelyjen valmistelemisesta sekä hallituksen päättämien toimenpiteiden täytäntöönpanosta. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että yhtiön johtamisresurssit ovat riittävät ja että yhtiön hallinto toimii asianmukaisesti.

9.3.2012

TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVIEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMIEN PÄÄPIIRTEET

Lemminkäisen talousraportoinnin sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että toiminta on tehokasta ja tuloksellista, raportointi on yhdenmukaista ja luotettavaa sekä, että sovellettavia lakeja, säännöksiä ja konsernin toimintaperiaatteita noudatetaan. Talousraportoinnin sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että julkistettavat osavuositarkastukset ja tilinpäätökset on laadittu Lemminkäisen soveltamien laskenta- ja raportointiperiaatteiden mukaisesti, ovat luotettavia ja antavat odotusten mukaisen lopputuloksen. Sisäisellä valvonnalla myös seurataan ja varmistetaan, että talousraportointi hoidetaan sille asetettujen aikataulujen mukaisesti.

Lemminkäisen talousraportointiprosessi koostuu sisäisestä ja ulkoisesta laskennasta. Sisäinen laskenta keskittyy konsernin tuloskehityksen seurantaan ja ennustamiseen, kun taas ulkoinen laskenta ja raportointi perustuu Lemminkäisen tapaan soveltaa EU:n hyväksymiä IFRS-raportointistandardeja. Toimintakertomus ja konsernin emoyhtiön tilinpäätös laaditaan Suomen kirjanpitolain sekä kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti.

Konsernilaskenta ohjeistaa erillisyhtiöt laatimaan neljännesvuosittain ulkoisen laskennan konserniraportin. Konserniohjeistuksen lisäksi konsernilaskenta tukee ja koordinoi taloushallinnon palvelukeskusta ja toimialojen business controller -toimintoja sekä ulkomaisia talousyksiköitä talousraportoinnissa. Toimialojen business controller -toiminnot antavat täydentäviä toimialakohtaisia laskenta- ja raportointiohjeita omille kotimaisille tulosyksiköille ja ulkomaisille yhtiöille.

Konserniraportoinnissa käytetään yhtenäistä tilikarttaa sekä raportointi- ja konsolidointijärjestelmää. Konsernilaskenta ohjeistaa myös sisäisen laskennan raportointiaikataulun. Toimialojen business controller -toiminnot valvovat, että toimialan tulosyksiköt laativat sisäisen laskennan raportoinnin annettujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Sisäisen ja ulkoisen laskennan neljännesvuosittainen täsmäytys tehdään talousinformaation luotettavuuden varmistamiseksi.

Suomessa Lemminkäisen taloushallinto on organisoitu yhteiseen palvelukeskukseen ja toimialakohtaisiin business controller -toimintoihin. Ulkomaisissa tytäryhtiöissä on erilliset taloushallinnon organisaatiot. Palvelukeskuksessa käytetään kahta eri peruskirjanpitojärjestelmää ja ulkomaisissa yhtiöissä paikallisia peruskirjanpitojärjestelmiä.

Talousraportoinnin sisäisen valvonnan menettelyt ovat osa päivittäistä toimintaa ja talouden johtamista

Lemminkäisen liiketoiminnalle luonteenomaista on projektityyppinen toiminta, jossa sovelletaan osatuloutusta. Hankkeille on määritelty hyväksymisvaltuutukset, jotka määräytyvät hankkeen suuruuden ja riskien mukaisesti.

Rakennusprojektien päivittäistä taloudellista seurantaan valvoo projektiorganisaatio. Säännöllisissä kokouksissa yhtiötasolla läpikäydään projektiennustetta ja sen muutoksia, projektin riskejä, valmiusastetta ja tuloutusta. Rakennusprojektien tuloutus perustuu johdon harkintaan ja arvioihin.

Liiketapahtumien kirjaaminen Lemminkäisellä perustuu hyväksytyihin tapahtumiin. Hyväksymisohjeet investoinneille on määritelty konsernitason tasolla. Erillisyhtiötasolla on määritelty hyväksymisohjeet esimerkiksi ostotoiminnalle ja kirjanpidon tapahtumille. Näiden lisäksi keskeisiä kontrollimenettelyitä erillisyhtiöissä ovat esimerkiksi tehtävien eriyttäminen, reskontrien ja tilien täsmäytykset, järjestelmäkontrollit ja analyttiset kontrollit.

Lemminkäisen konsernilaskennan kontrollimenettelyitä ovat esimerkiksi konsernin sisäisten tapahtumien eliminointi, konsernieliminoinnit, konsernin oman pääoman jatkuvuuden varmistaminen, liikearvojen säännöllinen arvonalentumistestaus ja raportoitujen lukujen loogisuuden arviointi vertailukauteen nähden.

9.3.2012

Emoyhtiön toimitusjohtaja sekä talous- ja rahoitusjohtaja osallistuvat toimialojen hallitustyöskentelyyn. Hallitusten kokousten lisäksi pidettävissä kuukausittaisissa raportointikokouksissa toimialojen johto esittelee sisäisen laskennan konserniraporttia sekä ennustetta ja poikkeamia, joita käsitellään ja analysoidaan kokouksissa poikkeamien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi. Lisäksi ulkoisen laskennan konserniraportti hyväksytään neljännesvuosittain.

Konsernin johto, tarkastusvaliokunta ja hallitus saavat kuukausittain konsernin sisäisen laskennan raporttipaketin, joka sisältää tuloslaskelman, tulosenusteen, keskeiset tase-erät, investoinnit, tilauskannan sekä operatiivisia tunnuslukuja toimialoittain. Tämän lisäksi neljännesvuosittain raportoidaan ulkoisen laskennan osavuositarkaus- tai tilinpäätösaineisto ja se sisältää osavuositarkaus- tai tilinpäätöstiedotteen tekstiosan ja taulukko-osan sekä yksityiskohtaisen konsernin tuloslaskelman, taseen ja rahavirtalaskelman vertailutietoineen. Hallitus käsittelee, analysoi ja hyväksyy osavuositarkaus- tai tilinpäätöstiedotteen ja tilinpäätöksen.